

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการศึกษาออกระบบกับกระบวนการเรียนรู้
ที่มีอยู่ในท้องถิ่นภาคเหนือ

ชื่อผู้เขียน นางสาวลำเดือน นามเทพ

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาออกระบบ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ ลิสุวรรณ	ประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยงยุทธ เปลียนผดุง	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องปฏิสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการศึกษาออกระบบกับกระบวนการเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นภาคเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการศึกษาออกระบบกับกระบวนการเรียนรู้ที่มีอยู่แล้วในชุมชน ตลอดจนการสนองตอบของลักษณะโครงสร้างของชุมชนทรัพยากรที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ การแพร่กระจายความรู้ และการยอมรับไปปฏิบัติของคนในชุมชนต่อกิจกรรมการศึกษาออกระบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่ง โครงสร้าง แบบบันทึกและแบบสังเกตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรในพื้นที่และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการศึกษาออกระบบ นอกจากนี้ยังเข้าร่วมสังเกตการณ์ในกิจกรรมการศึกษาออกระบบและสังเกตปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในหมู่บ้านอย่างใกล้ชิดเป็นเวลา ๑ เดือน

ผลการวิจัย พบว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการศึกษาออกระบบกับกระบวนการเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชนนั้นเกิดขึ้นน้อยมาก ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานของกิจกรรมการศึกษาออกระบบไม่ได้สำรวจความต้องการในการเรียนรู้ของคนในชุมชนก่อนการดำเนินกิจกรรม การประชาสัมพันธ์กิจกรรมการศึกษาออกระบบ ยังทำอยู่ในวงจำกัดไม่ก่อให้เกิดความต้องการในการเรียนรู้ หรือความต้องการในการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาออกระบบอย่างจริงจัง การดำเนินกิจกรรมทุกครั้ง

แม้จะมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมครบตามจำนวนที่ต้องการ แต่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่ก็ไม่ใช่บุคคลที่มี
 บารมีพอในการสร้างหรือขยายเครือข่ายการเรียนรู้ภายในชุมชน นอกจากนี้คนในชุมชนยังไม่มี
 โอกาสที่จะได้ร่วมรับรู้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการดำเนินกิจกรรมการศึกษาอกระบบ
 ในหมู่บ้านของตนอีกด้วย

ระบบโครงสร้างของชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการศึกษาอกระบบน้อยมาก
 กิจกรรมการศึกษาอกระบบที่เข้าสู่ชุมชนนั้น ไม่ได้เข้ามาเพราะความต้องการของชุมชน แต่เข้า
 มาเนื่องจากความต้องการของหน่วยงานที่รับผิดชอบ เห็นว่ามีความจำเป็นต้องนำเข้า โดยอาศัย
 กฎเกณฑ์และธรรมเนียมปฏิบัติของทางราชการ ซึ่งโครงสร้างของชุมชนได้พยายามปรับตัวและสนอง
 ตอบในส่วนที่เห็นว่าพอจะทำได้ ในขณะที่กิจกรรมการศึกษาอกระบบยังคงลักษณะรูปแบบของการ
 ดำเนินงานตามแผนที่ได้วางไว้ โดยไม่ได้ใช้ความพยายามที่จะปรับตัวเข้าหา โครงสร้างของชุมชน
 แต่อย่างใด ทำให้ภาพรวมของปฏิสัมพันธ์/การสนองตอบที่เกิดขึ้นจึงมีน้อยมาก

ความเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และข่าวสารทำให้กิจกรรมการ
 ศึกษาอกระบบจากภายนอกมีความสำคัญมากขึ้น ทรรศนะที่เคยเป็นแหล่งสนับสนุนให้เกิดการ
 เรียนรู้ในอดีต พยายามปรับตัวเพื่อให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จากบทบาทของผู้ให้ความรู้
 เป็นผู้สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ หรือจากผู้ถ่ายทอดความรู้แต่ฝ่ายเดียวเป็นผู้รับการถ่ายทอดความรู้
 ในบางโอกาส ขณะที่กิจกรรมการศึกษาอกระบบไม่ได้พยายามที่จะปรับตัวเอง ให้เข้ากับทรรศนะ
 ซึ่งเคยเป็นแหล่งสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชน การดำเนินกิจกรรมยังคงมุ่งเน้นความ
 สะดวก รวดเร็วกว่าคุณภาพและบารมีของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ทำให้ปฏิสัมพันธ์/การสนองตอบ
 ระหว่างกิจกรรมการศึกษาอกระบบกับทรรศนะที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ของคนในชุมชนจึงไม่
 เกิดขึ้น

เครือข่ายการเรียนรู้ของคนในชุมชนและแหล่งแพร่กระจายความรู้ที่มีอยู่ภายในหมู่บ้านถูก
 กิจกรรมการศึกษาอกระบบมองข้ามไปไม่ได้ใช้ประโยชน์ โดยกิจกรรมการศึกษาอกระบบเข้าไป
 เป็นผู้จัดการด้านเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งหมดให้แก่คนในชุมชน ทำให้ปฏิสัมพันธ์/การสนองตอบ
 ระหว่างเครือข่ายการเรียนรู้ภายในชุมชนกับกิจกรรมการศึกษาอกระบบในภาพรวมไม่เกิดขึ้น

ด้านการยอมรับไปปฏิบัติของคนในชุมชนนั้น สืบเนื่องจากการเรียนรู้ในกิจกรรมการศึกษา
 อกระบบเป็นการเรียนรู้ที่มีลักษณะเป็นตอน ๆ ขาดความต่อเนื่อง ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมขาด
 ความมั่นใจในการนำไปใช้ ปฏิสัมพันธ์/การสนองตอบจึงเกิดขึ้นน้อยมาก

Thesis Title : Interactions Between Nonformal Education Activities
and the Existing Learning Process in Northern
Community

Author : Ms.Lamduean Namtep

M.Ed. : Nonformal Education

Examining Committee :

Assoc.Prof.Dr.Chukiat Leesuwat Chairman

Lecturer Dr.Anurak Panyanuwat Member

Assist.Prof.Yongyudk Plianpadung Member

Abstract

This research, namely interactions between nonformal educational activities and the existing learning process in northern community, aimed at studying the interactions between nonformal educational activities from outside and learning process existing in the northern locality, and finding out the responses of community structure, managerial resources, knowledge distribution and acceptance of the people to nonformal educational activities.

The research instruments used in this study were semi-structure interviewing format, recording format and observation format developed by the research. The resercher spent 9 months to observe various nonformal educational activities and situations existed within the community selected as a field study site.

The main finding of this study was that there was very little interactions between nonformal educational activities from outside and the existing learning process in the community. It was the result of over looking of indentifying learning needs of the learners prior to organizing and nonformal educational activities. Additionally, there were more often disencouraging the people of participate in the activities seriously. Although most of the activities organized had quite a number of participants as priorily required, they were not capable enough to set up further learning network within their community. However, the community members lack an opportunity to learn about the success or failure of nonformal educational activities within their community.

The community structure had very limited relation to the organization of nonformal educational activities. It was because most of the activities were organized based on the institutional organizers' needs rather than on the learners' and community structure's needs. However, there were some adjustment found within the structure in order to respond to the organizers activities oppositely, the organizers still remained their own patterns in organizing their activities according to their plans priorily set without trying to adjust the activities responding to the community structure.

Changes in economic, social and technological aspects and information made the nonformal educational activities from outside the village became more important. Various managerial resources used to function as the learning sources in the old days appeared to be

adjusted to the changes. The adjustment was moved from the role of providers to be supporters of the educational activities. In the meanwhile, nonformal educational activities were not adjusted to suit such earning sources. The activities were still conducted based on the availability and urgency rather than on developing the quality of the participants. Hence, the interactions and responses between the activities and learning supporting resources did not clearly exist.

The organizer of such activities over looked the application of learning networks and diffusion sources available within the community. Moreover, the activities appeared to dominate the network instead. Therefore, there was no interaction/response between the community learning network and the activities.

Acceptance and applicability of nonformal educational activities for further daily use of the learners were found very limited and discontinuous. This matter happened because of the discontinuity of the educational provision for the community members and resulted in lacking of interaction/response.